

การศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา
ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

A STUDY OF INSTRUCTIONAL SUPERVISION MODEL NEEDS
OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN BANGKOK CHRISTIAN COLLEGE

นางสาวทิฆัมพร วงศ์สิทธิ์ *

Thikhamporn Wongsit

ผศ.ดร.จุไรรัตน์ สุตรุ่ง **

Asst. Prof. Jurairat Sudrung, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย 2. เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ประชากรคือ ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยมีความต้องการนิเทศการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด 2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา และงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความต้องการการนิเทศแบบคลินิกมากที่สุด

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: puifai.cu82@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: jurairat.su@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The study aimed to: 1. study the instructional supervision models needs of primary school teachers in Bangkok Christian College; 2. study the instructional supervision models needs of primary school teachers in each learning area in Bangkok Christian College. The population comprised 96 primary teachers of Bangkok Christian College. The research was conducted during the academic school year 2015 and the data was collected through a checklist and rating scale questionnaire. The instruments used in this study comprised one questionnaire and the data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation.

The study found that: 1. There was a high level of instructional supervisory needs for the primary school teachers in Bangkok Christian College. Cooperative Professional Development showed the highest need. 2. The primary school teachers in the learning areas of Thai Language, Mathematics, Science, Foreign Languages, Social Studies, Religion and Culture, Health and Physical Education and Occupations and Technology need Cooperative Professional Development except in the learning area of Art, which needs Clinical Supervision.

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศการสอน

KEYWORDS: INSTRUCTIONAL SUPERVISION MODEL

บทนำ

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษา คือ การนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือกันเพื่อเป้าหมายเดียวกันคือ คุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน การนิเทศการศึกษาโดยทั่วไปสามารถดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การนิเทศโดยผู้นิเทศจากหน่วยงานภายนอกโรงเรียน เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศคือ ศึกษาานิเทศก์ สำหรับการนิเทศในอีกลักษณะหนึ่งเป็นการนิเทศที่ดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ และครูผู้สอน (สุวรรณ โขติสุกานต์, 2547) และแนวทางการปฏิบัติการนิเทศในปัจจุบันควรเป็นความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนโดยผู้นิเทศมีส่วนร่วมดำเนินการ ผู้บริหารคอยให้การสนับสนุน ควรมีการกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย บุคลากร ขอบข่ายของการนิเทศ และกระบวนการนิเทศอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ในการดำเนินการนิเทศควรคำนึงถึงปัญหาและความต้องการจำเป็นของแต่ละโรงเรียนเป็นสำคัญ รวมไปถึงความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียนด้วย (วิชรา เล่าเรียนดี, 2556) ดังนั้นการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการประสานร่วมมือกัน โดยยึดเป้าหมายเดียวกันคือคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

งานการนิเทศการศึกษาที่ดำเนินการภายในโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะ คือ การนิเทศงานซึ่งเป็นการดำเนินการนิเทศงานที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการสอนซึ่งเป็นการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อครูโดยตรง การนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนของผู้เรียน

การนิเทศการสอนเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนทำให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองเพื่อให้เกิดพัฒนาการด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นการร่วมกันวิเคราะห์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นการร่วมกันวิเคราะห์และเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน ซึ่งจะนำไปสู่การประชุมปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาในวิชาชีพต่อไป (วัชรฯ เล่าเรียนดี, 2556) การดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการสอนมีหลากหลายรูปแบบ Allan Glatthorn (Glatthorn, 1984) ได้นำเสนอการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ (Differentiated Supervision) ซึ่งประกอบด้วย

1. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิก มีดังนี้

- 1.1 การนิเทศแบบคลินิกเป็นเทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยตรง
- 1.2 การนิเทศแบบคลินิกเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่แทรกอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน ซึ่งมีความสอดคล้องระหว่างความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพของครูกับความต้องการของโรงเรียน
- 1.4 การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่สร้างความสัมพันธ์อันดีทางวิชาชีพระหว่างผู้นิเทศและครู
- 1.5 การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความเชื่อถือต่อกัน การแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ การสนับสนุนกันและกัน รวมทั้งความผูกพันในการพัฒนาตนเอง
- 1.6 การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการได้อย่างต่อเนื่อง
- 1.7 การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระยะห่างระหว่างความจริงกับอุดมการณ์
- 1.8 การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าผู้นิเทศเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างถ่องแท้เกี่ยวกับการวิเคราะห์การเรียนรู้และการสอน รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างเพื่อนมนุษย์
- 1.9 การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่ผู้ที่จะทำหน้าที่นี้จะต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนและการดำเนินการนิเทศแบบคลินิกที่มีประสิทธิภาพ ก่อนการนำการนิเทศแบบคลินิกไปใช้

2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ คือ

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างครูในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพค่อนข้างเป็นทางการและเป็นบทบาทในระดับองค์กร ไม่ใช่การเยี่ยมเยียนเป็นครั้งคราวแบบไม่เป็นทางการระหว่างครูที่มีความสนิทสนมกัน

2.2 ครูจะต้องตกลงร่วมกันในการสังเกตการสอนในชั้นเรียนของแต่ละฝ่าย อย่างน้อย 2 ครั้ง และมีการประชุมปรึกษาหารือกันหลังจากการสังเกตดังกล่าว

2.3 การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นการดำเนินการระหว่างเพื่อนร่วมงานในระดับเดียวกัน แม้ว่าผู้บริหารหรือผู้นิเทศอาจมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการและการกำกับติดตามบ้าง แต่การสังเกตการสอน การปรึกษาหารือและการอภิปรายประเด็นต่าง ๆ จะดำเนินการโดยครูเท่านั้น

2.4 ในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาพัฒนาวิชาชีพจะไม่มีการประเมินเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นเพียงส่วนเติมเต็มให้ระบบการประเมินตามมาตรฐานสมบูรณ์ขึ้น ไม่ใช่กระบวนการที่นำมาใช้แทนการประเมินการปฏิบัติงาน จึงไม่ควรนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนและการปรึกษาหารือมาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการประเมินของผู้บริหาร

3. การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Self-Directed Development) ลักษณะสำคัญของการนิเทศแบบพัฒนาตนเอง คือ

3.1 ครูทำงานอย่างเป็นอิสระในการพัฒนาตนเอง โดยไม่ได้รับคำแนะนำจากใคร และไม่ทำงานร่วมกับบุคคลากรอื่นในองค์กร

3.2 ครูเป็นผู้วางแผนและดำเนินการตามแผนการพัฒนาตนเองตามที่ได้วางไว้ โดยเป้าหมายของการพัฒนาตนเองจะมาจากการที่ครูประเมินความต้องการจำเป็นทางวิชาชีพของตนเอง ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร เมื่อบุคลากรสามารถพัฒนาตนเองได้ก็จะส่งผลถึงความสำเร็จขององค์กรด้วย

3.3 ครูสามารถใช้วิธีการได้หลากหลายเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาตนเอง โดยผู้บังคับบัญชาและครูอาจตัดสินใจเลือกแหล่งทรัพยากรหรือวิธีการพัฒนาประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเป้าหมายนั้น ๆ เช่น การบันทึกการสอนของครู การใช้บริการข้อมูลสารสนเทศทางวิชาชีพผ่านระบบคอมพิวเตอร์ การเข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาบัณฑิต การเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการที่เข้มข้น การสนับสนุนจากผู้บริหารหรือผู้นิเทศทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และการเยี่ยมชมโรงเรียนอื่น

3.4 การนิเทศแบบพัฒนาตนเองไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ กับการประเมิน ดังนั้นผลของการพัฒนาตนเองของครูจากกระบวนการนี้จะต้องไม่ถูกนำมาใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของครู

4. การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative Monitoring) แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการนิเทศโดยผู้บริหาร คือ

4.1 ผู้บริหารควรปรึกษาหารือกับครูอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมาเกี่ยวกับประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครูที่ได้รับการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนว่า ใครคือผู้ตรวจเยี่ยม ลักษณะพฤติกรรมในการเข้าตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเป็นอย่างไร การให้ข้อมูลย้อนกลับจะอยู่ในรูปแบบใด การตรวจเยี่ยมชั้นเรียนมีการบันทึกอย่างไร และข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนจะเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการประเมินหรือไม่ โดยประเด็นดังกล่าวควรมีการพิจารณา ดังนี้

4.1.1 ผู้ตรวจเยี่ยมควรเป็นผู้บริหารโรงเรียนไม่ใช่ครูผู้นิเทศ

4.1.2 ผู้บริหารและครูควรปรึกษาหารือเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับพฤติกรรมในการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนว่า ผู้บริหารต้องการให้การปรากฏตัวของตนเป็นที่รับรู้ ต้องการให้ครูดำเนินการสอนไปตามปกติโดยไม่ต้องสนใจตนเอง หรือต้องการพูดคุยสั้น ๆ กับผู้เรียนในการตรวจเยี่ยม

4.1.3 ในการให้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้บริหารไม่ควรให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูในเชิงตัดสิน

4.1.4 ผู้ตรวจเยี่ยมควรมีการจดบันทึกย่อในการตรวจเยี่ยมแต่ละครั้ง และให้ครูสามารถดูบันทึกดังกล่าวได้ในหากมีความกังวลเกี่ยวกับการตรวจเยี่ยม

4.1.5 ควรมีการอภิปรายกันอย่างเปิดเผยเกี่ยวกับการนำข้อมูลการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนไปใช้ในการประเมิน เนื่องจากเป็นประเด็นที่ค่อนข้างอ่อนไหว และถึงแม้ว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูจะอยู่บนพื้นฐานของการสังเกตที่มีโครงสร้างและการดำเนินการที่ชัดเจน แต่การตรวจเยี่ยมชั้นเรียนคงมีผลกับการตัดสินในของผู้บริหารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4.2 ผู้บริหารควรวางแผนการนิเทศและกำหนดเวลาการประชุม การสังเกตการสอน หรือการปฏิบัติงานล่วงหน้าร่วมกับครู

4.3 การนิเทศโดยผู้บริหารควรเน้นไปที่การจัดการเรียนรู้ของครูเป็นหลัก โดยควรให้ความสำคัญกับรูปแบบการเรียนการสอนของครู พฤติกรรมการทำงานของผู้เรียน การปฏิบัติของครูต่อผู้เรียนที่ไม่ได้อยู่กับงาน ระดับการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของผู้เรียนและการให้ข้อมูลย้อนกลับของครูแก่ผู้เรียน

4.4 การนิเทศโดยผู้บริหารจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เมื่อมีการผสมผสานกันระหว่างการให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้บริหารแก่ครูกับการใช้ข้อมูลจากการสังเกตเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินการจัดการเรียนการสอนและบรรยากาศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

การนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเป็นการดำเนินการนิเทศที่ครูหรือผู้รับการนิเทศสามารถเลือกรูปแบบการนิเทศที่ตนต้องการได้ โดยรูปแบบการนิเทศที่ครูเลือกจะตอบสนองต่อความต้องการของครูและมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้รูปแบบการนิเทศเพียงรูปแบบเดียวสำหรับครูทุกคน เนื่องจากครูแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านความต้องการในการพัฒนาและส่งเสริม

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย สังกัดสำนักงานพันธกิจการศึกษามูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2395 เป็นต้นมา ปัจจุบันเปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มุ่งเน้นการจัดการเรียนสอนให้มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานสูงอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

มีการดำเนินการนิเทศการสอนแต่ยังขาดความหลากหลายวิธีการและทางฝ่ายพัฒนามาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้ดำเนินการจัดการนิเทศภายในของโรงเรียนมีความต้องการให้มีการนิเทศการสอนสอดคล้องกับความต้องการของครูที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยซึ่งอยู่ในฐานะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการปฏิบัติงานจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูฝ่ายประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้การจัดการนิเทศการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ซึ่งมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตประชากร คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 96 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โดยยึดรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการของ Glatthorn (1984) ประกอบด้วย
 1. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision)
 2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)
 3. การนิเทศแบบพัฒนาดตนเอง (Self-Directed Development)
 4. การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative Monitoring)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 96 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์สอน ระดับการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนทั้ง 4 รูปแบบคือการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง และการนิเทศโดยผู้บริหาร มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศการสอนในระบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นกรอบแนวคิดและเนื้อหาของเครื่องมือโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดและขอบเขตการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชานิเทศการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถามงานวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการคำนวณค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.00 มีอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.40 มีประสบการณ์สอน 11 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.60 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 72.90 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 20.80 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 95.80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

พบว่า ครูมีความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนทั้ง 4 รูปแบบ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 เมื่อพิจารณาเป็นรายรูปแบบ พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.45 รองลงมา คือการนิเทศการสอนแบบคลินิก มีค่าเฉลี่ย 4.19 ตามด้วยการนิเทศการสอนแบบพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.89 และการนิเทศโดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.56 โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแต่ละรูปแบบอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นดังนี้

1. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความต้องการนิเทศการสอนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.96 เมื่อพิจารณาในรายรูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.35 รองลงมา คือ การนิเทศการสอนแบบคลินิก มีค่าเฉลี่ย 4.18 และอันดับสุดท้ายคือ การนิเทศโดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.53 โดยทุกรูปแบบมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีความต้องการนิเทศการสอนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.29 เมื่อพิจารณาในรายรูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.64 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การนิเทศการสอนแบบคลินิก มีค่าเฉลี่ย 4.40 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือ การนิเทศโดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.79 อยู่ในระดับมาก

3. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีความต้องการนิเทศการสอนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 เมื่อพิจารณาในรายรูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอน

แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การนิเทศการสอนแบบคลินิก มีค่าเฉลี่ย 4.29 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือ การนิเทศโดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.54 อยู่ในระดับมาก

4. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความต้องการนิเทศการสอนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 เมื่อพิจารณาในรายรูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การนิเทศการสอนแบบคลินิก มีค่าเฉลี่ย 4.28 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือ การนิเทศโดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.47 อยู่ในระดับปานกลาง

5. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีความต้องการนิเทศการสอนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 เมื่อพิจารณาในรายรูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การนิเทศการสอนแบบคลินิก มีค่าเฉลี่ย 4.38 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือ การนิเทศโดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.47 อยู่ในระดับปานกลาง

6. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีความต้องการนิเทศการสอนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.74 เมื่อพิจารณาในรายรูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.03 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การนิเทศการสอนแบบพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.74 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือ การนิเทศโดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.44 อยู่ในระดับปานกลาง

7. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความต้องการนิเทศการสอนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 เมื่อพิจารณาในรายรูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบคลินิกมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.35 รองลงมา คือ การนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ย 4.28 และอันดับสุดท้ายคือ การนิเทศโดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.88 ทุกรายรูปแบบมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

8. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีความต้องการนิเทศการสอนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 เมื่อพิจารณาในรายรูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.16 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การนิเทศการสอนแบบพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.91 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือ การนิเทศโดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.17 อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย มีข้อควรอภิปรายและเสนอแนะได้ดังนี้

1. ความต้องการนิเทศการสอนครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย มีความต้องการนิเทศการสอนมาก โดยมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอน 11 - 20 ปี ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนนานย่อมมีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง จากการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันจากเพื่อนครู ร่วมคิด ร่วมทำ ฟังพา ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติและจริงใจต่อกัน ซึ่งการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนได้ทำงานร่วมกับเพื่อนที่ตนเองได้วางไว้โดยช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูผู้สอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัชร เล่าเรียนดี (2556) ที่ได้สรุปข้อดีของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ดังนี้ ครูได้แลกเปลี่ยนวิธีการสอนและเทคนิคการสอนและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดกำลังใจจากการพัฒนาการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าใจการทำงานของเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมอาชีพมากขึ้น เข้าใจนักเรียนมากขึ้นจากการได้สังเกต ชั้นเรียนอื่น ๆ สร้างบรรยากาศในการเป็นมิตรกับเพื่อนร่วมวิชาชีพเดียวกันมากขึ้น และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ยอมรับข้อเสนอแนะจากเพื่อนร่วมงานมากขึ้น

2. ความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา และการงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความต้องการการนิเทศแบบคลินิกมากที่สุด ครูศิลปะของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยมีความต้องการให้การนิเทศการสอนมีขั้นตอนกระบวนการที่ชัดเจน เนื่องจากการนิเทศในรูปแบบเดิมที่โรงเรียนใช้ไม่ได้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ประสบปัญหาเกี่ยวกับการรายงานผล ขาดการติดตามผล เป็นการนิเทศที่ไม่ได้นำผลจากการนิเทศมาพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนิเทศแบบคลินิกมีกระบวนการที่มุ่งปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่ครูและผู้นิเทศร่วมวางแผนการสอนด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือ การสังเกตการเรียนการสอน และการวิเคราะห์ข้อมูล การสอน สอดคล้องกับกระบวนการนิเทศแบบคลินิกของ Acheson and Gall (อ้างถึงใน ทศนา อัสตงพวงพา , 2553) ที่มีขั้นตอนดังนี้ 1. การประชุมวางแผนก่อนการสังเกต (Planning Conference) 2. การสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน (Observation) การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Conference)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้บริหารและผู้นิเทศควรมีการดำเนินการนิเทศการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมและตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
2. ศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานพันธกิจการศึกษา มูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ทัศนาศ อัสตงพวงพนา. (2558). การศึกษาการดำเนินงานการนิเทศการสอนของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา OJED*, 1(4), 1-13.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช พัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สุวรรณา โชติสุกานต์. (2547). *การนิเทศการศึกษา*. ปทุมธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ภาษาอังกฤษ

- Acheson, K. A., and Gall, M. D. (1997). *Techniques in clinical supervision of teachers preservice and inservice application*. (4th ed). New York: Longman.
- Glatthorn, A. A. (1984). *Differentiated supervision*. Washington D.C.: Association for Supervision and Curriculum Development.